

Sygn. akt II C 1140/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. T. Jakubowska – Wójcik

Protokolant: st. sekr. sąd. D. Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa T. W. (2)

przeciwko B. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli i zapłatę

1. oddała powództwo;

2. nie obciąża powódki kosztami procesu;

3. nakazuje wypłacić T. W. (2) z funduszu Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 200 (dwieście) zł uiszczoną w dniu 22 maja 2014 r. tytułem zwrotu zaliczki na poczet kosztów mediacji;

4. nakazuje wypłacić B. K. z funduszu Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 200 (dwieście) zł uiszczoną w dniu 26 maja 2014 r. tytułem zwrotu zaliczki na poczet kosztów mediacji.

Sygn. akt II C 1140/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 lipca 2012 roku powódka T. F. /obecnie W./ wniosła o powrotne przeniesienie własności poprzez zobowiązanie pozwanej B. K. do złożenia zgodnego z żądaniem powódki oświadczenia o następującej treści: „Ja B. K., córka T. i Z., zamieszkała w Ł. przy ulicy (...), własność lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość usytuowanego w budynku w Ł. przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej 38,30 m², dla którego to lokalu Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) powrotnie przenoszę na T. F.”.

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 200.000 euro, stanowiącej kwotę 903.900 zł przeliczoną na dzień złożenia oświadczenia o odwołaniu darowizny, z tytułu odwołanych darowizn pieniężnych. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. /
pozew k. 2-8/

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 października 2012 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana przyznała, że otrzymała od powódki darowizny pieniężne, jednakże zakwestionowała ich wysokość. W ocenie pozwanej okoliczności podane przez powódkę nie świadczą o rażącej niewdzięczności z jej strony. /odpowieź na pozew k. 56-63/

W piśmie z dnia 7 grudnia 2012 roku oraz na rozprawie w dniu 4 lutego 2013 roku powódka wskazała, że rażąca niewdzięczność pozwanej wobec powódki przejawiała się w tym, że:

a) pozwana nigdy nie miała zamiaru udostępnić powódce mieszkania nr (...) przy ul. (...) w Ł. w sposób wynikający z prawa służebności mieszkania, ustanowionego w akcie notarialnym Rep. Nr (...) z 15 września 2000 roku. To prawo przysługujące powódce nie zostało ujawnione w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi. Powódka od momentu darowania pozwanej przedmiotowego lokalu nie posiada własnych kluczy do tego mieszkania. Po każdorazowym przyjeździe do Polski, powódka liczyła na miłe przyjęcie przez pozwaną i możliwość swobodnego przebywania i korzystania z przedmiotowego lokalu. Jednakże powódka mogła przebywać w nim tylko za wyraźną zgodą pozwanej;

b) pozwana nie wypełnia woli powódki i nie darowała mieszkania przy ul. (...) w Ł. T. R., pomimo, iż rzeczywistym powodem darowania pozwanej przedmiotowego lokalu w 2000 roku było to, że po uzyskaniu pełnoletniości przez T. R., mieszkanie stanie się jego własnością. Co więcej, na przełomie lat 2010 - 2011 T. R. pod wpływem pozwanej został zmuszony do wyprowadzenia się z przedmiotowego lokalu, w którym obecnie mieszka pozwana i A. K.;

c) darowizny pieniężne, tj.

- kwota 50.000 euro przekazana w 2007 r. w Niemczech bezpośrednio w gotówce do rąk pozwanej,

- kwota 70.000 euro wpłacona w banku na rachunek pozwanej w 2007 r. w Ł.,

- kwota 10.000 euro przekazana w 2008 r. w Ł. bezpośrednio w gotówce do rąk pozwanej, były dokonywane przez powódkę z zastrzeżeniem, iż część tych pieniędzy zostanie przez pozwaną przekazana T. R.. Jednakże pozwana nie wypełniła w tym zakresie woli powódki i nie przekazała pieniędzy T. R.;

d) powódka dokonała na rzecz pozwanej darowizn w kwotach 27.000 euro oraz 40.000 euro. Pieniądze te miały być przeznaczone przez pozwaną na zakup nieruchomości w R., gdzie pozwana od 1 maja 2010 roku prowadzi działalność gospodarczą w postaci usług noclegowo - wypoczynkowych. Powódka przekazała pozwanej powyższe kwoty darowizn z myślą, iż podczas sezonu w R. będzie razem z pozwaną pracował T. R.. Jednakże pozwana nie miała zamiaru wypełniać woli powódki i organizować pracy synowi oraz w jakikolwiek sposób zajmować się nim;

e) pozwana posądziła T. R. o dokonanie w 2009 roku włamania do mieszkania nr (...) położonego przy ul. (...) w Ł.;

f) pozwana rażąco nagannie zachowywała się wobec powódki w trakcie jej pobytów w Polsce, co przejawiało się w znęcaniu psychicznym nad powódką, polegającym na poniżaniu powódki przez pozwaną zarówno w Ł., jaki w ośrodku w R., tj. zmuszaniu jej do spania z dorastającym wnukiem w jednym łóżku, w pokoju, w którym znajdowały się zwierzęta – szczur i chomiki, słownym obrażaniu, reprezentowaniu przez pozwaną postawy roszczeniowej wobec powódki i żądaniu kolejnych kwoty pieniędzy. Postawie pozwanej powódka chciała się przeciwstawić i w jakiś sposób wpłynąć na córkę, czemu dała wyraz w swoim piśmie skierowanym do pozwanej z 23 września 2011 roku zatytułowanym (...). Eskalacja nagannych zachowań ze strony pozwanej, jak również jej męża A. K. nastąpiła po złożeniu przez powódkę oświadczenia o odwołaniu darowizn;

g) pozwana rażąco nagannie zachowała się wobec T. R., gdyż zmusiła syna do opuszczenia mieszkania, które miało stać się jego własnością, nie przekazywała mu zgodnie z wolą powódki pieniędzy otrzymywanych w ramach darowizn;

h) pozwana nie dba o grób ojczyma, do czego się zobowiązała. /pismo procesowe z 07.12.2012 r. k. 97-99, protokół rozprawy k. 118/

Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie powódka popierała powództwo, wnosząc o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności lokalu na powódkę oraz zasądzenia

kwoty 903.000 zł, wyliczonej według ówczesnego przelicznika euro, z ustawowymi odsetkami od dnia 6 grudnia 2011 roku, tj. od chwili odwołania darowizny.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i obciążenie kosztami postępowania powódkę. Podniosła, iż powódka nie udokumentowała, że kwota darowizny wyniosła 200.000 euro. /protokół rozprawy z 18.11.2015 r. – k. 256 – adnotacja 01:25:23, 01:27:17/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana B. K. jest córką powódki T. F. (obecnie W.). /okoliczność bezsporna/

Lokal mieszkalny nr (...) położony przy ulicy (...) w Ł. pozostawał we władaniu powódki od 1974 roku. Decyzją z dnia 6 września 1974 roku o sygn. 1k.III-725/68 Urząd (...) Wydział Spraw Lokalowych, przydzielił powódce, jako najemcy przedmiotowy lokal. Powódka zawarła z Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych Ł. Administracją (...) w dniu 17 października 1974 roku umowę najmu w/w lokalu. Następną umowę najmu powódka zawarła w dniu 9 maja 1995 roku. /decyzja o przydziale lokalu k. 22, umowy najmu k. 23, 27-28/

T. W. (2) wyjechała do Niemiec w 1988 roku. Wcześniej mieszkała z synem J. M. w lokalu położonym przy ulicy (...) w Ł.. Z kolei pozwana mieszkała przy ulicy (...) w Ł., nie miała kontaktu z matką. Po pewnym czasie relacje powódki z synem pogorszyły się, matka nie tolerowała jego żony. Po 2-3 latach od wyjazdu powódki do Niemiec J. M. zaproponował pozwanej, aby wprowadziła się do mieszkania przy ulicy (...), a on zamieszka z żoną, z którą był rozwiedziony. B. K. zamieszkała w przedmiotowym lokalu. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14/

Kiedy powódka pokłóciła się z synem, zaproponowała pozwanej, aby wykupiła na własność mieszkanie przy ulicy (...) w Ł.. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14/

9 kwietnia 1999 roku przed notariuszem G. R. z Kancelarii Notarialnej przy ulicy (...) w Ł. powódka T. F. ustanowiła swoim pełnomocnikiem pozwaną, noszącą wówczas nazwisko R. – W., do występowania w jej imieniu przed właściwym organem Gminy Miejskiej Ł. w sprawie nabycia od Gminy na jej rzecz prawa własności zajmowanego przez nią lokalu mieszkalnego kwaterunkowego nr (...) położonego w Ł. przy ulicy (...), jak również do zawarcia i podpisania umowy sprzedaży odrębnej własności tegoż lokalu mieszkalnego na warunkach ustalonych w protokole z rokowań sporządzonym przez Gminę Miejską Ł. oraz dokonywania wszelkich płatności związanych z powyższym nabyciem, składania wszelkich wymaganych oświadczeń i odbioru dokumentów. /akt notarialny Rep (...)k. 71-72/

W dniu 11 maja 1999 roku pozwana, działając na podstawie udzielonego przez powódkę pełnomocnictwa, nabyła na rzecz powódki w drodze umowy sprzedaży od Gminy Ł. przedmiotowy lokal mieszkalny. /akt notarialny Rep (...)k. 77-83/

Na podstawie aktu notarialnego z dnia 15 września 2000 roku, Rep(...), pozwana działająca w imieniu i na rzecz matki T. F. oświadczyła, że lokal mieszkalny nr (...) położony w Ł. przy ulicy (...), stanowiący odrębną nieruchomość wraz z przynależnymi prawami współwłasności i współużytkowania wieczystego daruje sobie. Wartość darowizny został ustalona na kwotę 50.000 zł, w tym wartość lokalu na kwotę 47.000 zł, zaś wartość ułamkowej części prawa użytkowania wieczystego działki gruntu na kwotę 300 zł. Pozwana, działając w imieniu i na rzecz matki oraz w imieniu własnym, oświadczyła, że w związku z niniejszą umową i na polecenie darczyńcy ustanawia na rzecz matki służebność mieszkania, polegającą na bezpłatnym i dożywotnim prawie zamieszkiwania w w/w lokalu mieszkalnym. /akt notarialny Rep (...)k. 73-76, odpis zwykły księgi wieczystej k. 17-21/

B. K. poinformowała matkę o sporządzonym w/w akcie notarialnym, zapewniając, że powódka zawsze może przyjeżdżać do mieszkania przy ulicy (...) w Ł.. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14/

Powódka twierdziła, iż nie ma zamiaru wracać do Polski. /zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

W latach 2005-2006 pozwana wraz z mężem A. K. nabyła nieruchomości w R.. Na zakup części działek w 2007 roku pozwana otrzymała od matki pieniądze. Za pierwszą kwotę uzyskaną w drodze darowizny małżonkowie zakupili samochód za 36.000 zł. Wszystkie pieniądze otrzymane od powódki pozwana inwestowała w ośrodek w R.. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

Mąż pozwanej pracował jako kierowca tira, poza domem przebywał 3-4 miesiące. Powódka i J. W. chcieli, aby małżonkowie częściej przebywali ze sobą i razem pracowali. W tym celu powódka dokonała darowizn kwot pieniężnych. /zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14/

B. K. otrzymała od powódki w formie darowizny następujące kwoty:

- w dniu 1 lipca 2006 roku 27.000 euro,
- w dniu 22 sierpnia 2007 roku 50.000 euro,
- w dniu 7 listopada 2007 roku 11.000 euro,
- w dniu 31 sierpnia 2009 roku 70.000 euro,
- w dniu 21 września 2009 roku 40.000 zł. /umowy darowizny k. 32, 67-69, przelew bankowy k. 70/

Po uzyskaniu przez pozwaną mieszkania przy ulicy (...) w Ł. powódka 2-3 razy do roku przyjeżdżała do córki. Najczęściej z dworca odbierała ją pozwana. Powódka zajmowała jeden pokój, a rodzina w drugi. Młodszy syn pozwanej D. W. (1) nocował wówczas u brata T. R.. Dwa lub trzy razy na prośbę powódki wnuk, gdy był młodszy spał w jednym łóżku z babcią. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, M. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 196v. – adnotacja 01:53:30, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Rodzina nigdy nie sprzeciwiała się przyjazdowi powódki do mieszkania przy ulicy (...) w Ł.. W trakcie odwiedzin T. W. (2) starali się zachować przyjazną atmosferę, nie denerwować powódki, często jej ustępowali. /zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Pozwana oczekiwała i cieszyła się z każdej wizyty matki, przed jej przyjazdem sprzątała, wietrzyła mieszkanie, robiła zakupy. /zeznania świadków: B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36, D. W. (2) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:30:06, Z. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198 – adnotacja 02:46:45, A. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198 – adnotacja 02:36:18/

W trakcie pobytów w mieszkaniu pozwanej, powódce nie podobał się styl życia prowadzony przez rodzinę, np. godziny wstawania, sposób gotowania przez córkę, spożywania mięsa zamiast warzyw, ubierania się przez wnuczkę. Powódka oczekiwała od rodziny podporządkowania. Gdy coś jej się nie podobało, wyjeżdżała. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14,

zeznania świadków: B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36, D. W. (2) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:30:06, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Podczas pobytów w Polsce powódka posiadała klucze do mieszkania przy ulicy (...) w Ł.. Pozwana wraz z mężem nie zmienili zamków w drzwiach. /zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

T. W. (2) podczas pobytów u córki zachowywała się apodyktycznie, wymagająco. /zeznania świadków: M. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 196v. – adnotacja 01:53:30, D. W. (2) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:30:06, zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14/

Wizyty matki były dla pozwanej stresujące. Zwierzała się koleżance, że powódka wtrąca się w wychowanie dzieci, kupuje im drogie prezenty, rozpieszcza wnuki. /zeznania świadka Z. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198 – adnotacja 02:46:45/

Pozwana nie odnosiła się do swojej matki w sposób naganny, nie odzywała się do niej w sposób uwłaczający, obraźliwy. /zeznania świadków: R. P. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194 – adnotacja 00:27:10, A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Mieszkająca obok lokalu pozwanej B. W. nigdy nie słyszała kłótni między stronami. /zeznania świadka B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36/

B. K. starała się, żeby powódka była zadowolona, niczego jej nie brakowało, chciała zapewnić matce godne warunki. /zeznania świadków: M. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 196v. – adnotacja 01:53:30, B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36/

Zdarzyło się, że mąż pozwanej nazwał powódkę feministką po tym jak stwierdziła, że T. R. powinien się wykastrować, by nie mieć dzieci. Powódka miała do zięcia o to pretensje. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

Pozwana wraz z mężem i synami jeździła do matki do Niemiec raz – dwa razy w roku. Spędzali tam zwykle tydzień. W 2006 roku pozwana pomagała matce podczas przeprowadzki w Niemczech do innego miejsca zamieszkania. Wówczas przebywała u powódki przez miesiąc. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Pozwana zawiozła powódkę do W. na kurację związaną ze stosowaniem pijawek. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-122i potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, D. W. (2) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:30:06, W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

Powódka mieszkając w Niemczech, nie dzwoniła do córki z informacjami, że jest chora, nie poprosiła o pomoc, ani o to, żeby do niej przyjechać. /zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

Powódka nie informowała pozwanej, ani wnuka o swoim stanie zdrowia. /zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 254 – adnotacja 00:31:11/

T. W. (2) chciała, aby córka przyjechała do Niemiec i porozmawiała z lekarzem na temat jej problemów zdrowotnych związanych z szumami w uszach. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-121 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18/

W kwietniu i maju 2009 roku pozwana i jej mąż pracowali w R.. W tym czasie wnukami miała opiekować się powódka. Po dwóch tygodniach wyjechała z Ł., bowiem młodszy wnuczek D. (wówczas 16 –letni) nie chciał wstawać do szkoły, odmawiał spożywania przygotowanych przez nią posiłków i na wszystkie pytania babci odpowiadał „nie”. Wnuczką zajęła się wówczas sąsiadka. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21/

Kiedy powódka wyjeżdżała do Niemiec bez zgody pozwanej przekazała wnukowi T. R. kwotę 9.000 zł i klucze do mieszkania. /zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, zeznania świadka T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 190 – adnotacja 03:17:35/

T. W. (2) ostatni raz była u córki w Ł. przed Świętami Bożego Narodzenia w 2009 roku. Wówczas powódka pokłóciła się z wnukiem D.. W czasie sprzeczki wzięła nóż i powiedziała, że mu ręce i nogi poobcina. Następnego dnia rano wyjechała. Potem strony kontaktowały się telefonicznie. Powódka przyjechała do R. w maju i sierpniu 2010 roku. Podczas dwutygodniowego pobytu w sierpniu powódka chciała porozmawiać z pozwaną o swoim wyjeździe w kwietniu 2009r. Pozwana odmówiła rozmowy na ten temat. Miała pretensje, że powódka zostawiła 9.000 zł T. R., który pieniądze wydał głównie na imprezy i alkohol. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, zeznania świadka T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 190 – adnotacja 03:17:35/

Kiedy starszy syn pozwanej T. R. związał się z dziewczyną, zaangażował się w związek, planował się zaręczyć, powódka zaczęła wydzwaniać do jego partnerki, wyzywała ją, kontaktowała się z jej matką. Po pewnym czasie T. R. rozstał się z dziewczyną, co spowodowało, że załamał się, zaczął nadużywać alkoholu i prowadzić tzw. szybkie życie, nie pracował, wszczywał awantury. W tym okresie nie utrzymywał kontaktu z babcią. Powódka wówczas nie wiedziała o negatywnych zachowaniach wnuka. /zeznania świadków: R. P. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194 – adnotacja 00:27:10, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Pozwana nie tolerowała zachowania syna, postawiła mu ultimatum: albo zmieni swoje postępowanie, albo wyprowadzi się z mieszkania przy ul. (...) w Ł., w konsekwencji, czego syn opuścił mieszkanie matki. Po upływie roku T. R. skontaktował się z babcią, powódka kupiła mu bilet, wnuczek przyjechał do Niemiec na tydzień, otrzymał od powódki 2.500 zł. Po powrocie do Polski T. R. podjął pracę, wynajął mieszkanie i został zatrudniony jako kierowca międzynarodowy. W połowie 2010 roku powódka dowiedziała się, jaki tryb życia prowadził wnuczek i oznajmiła mu, że nie chce mieć z nim nic wspólnego. Będąc w swojej pierwszej trasie jak kierowca T. R. w 2011 roku odwiedził babcię i ich relacje się poprawiły.

Podczas rozmowy telefonicznej stron w dniu urodzin T. R., tj. 26 sierpnia 2011 roku, powódka zaczęła wypominać córce, że zaniedbała grób jej męża, że wyrzuciła syna z domu. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

Od tego momentu strony pozostają w konflikcie. /zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, 01:10:45/

W piśmie z dnia 23 września 2011 roku zatytułowanym (...) powódka ponownie wypomniała córce to, że zmusiła syna do wyprowadzenia się z mieszkania i nie uszanowała woli matki, bowiem po uzyskaniu przez T. R. pełnoletniości, nie przekazała mu lokalu przy ulicy (...) w Ł.. Stwierdziła, że pozwana panoszy się w mieszkaniu ze swoim mężem i źle wychowanym synem. Zażądała, aby do niej nie dzwonić. Jednocześnie w w/w piśmie powódka wezwała pozwaną do opuszczenia zajmowanego przez nią mieszkania i przekazania kuczy wraz z kuczami od mieszkania w Niemczech T. R.. /pismo k. 40/

W 2012 roku w czasie toczącej się niniejszej sprawy powódka nocowała w mieszkaniu wnuka przy ulicy (...) i ponownie doszło do kłótni o narzeczoną T. R., której T. W. (2) nie tolerowała. Interweniowała policja. Kiedy wnuczek wrócił po dwóch dniach, powódki nie było w mieszkaniu, zabrała ze sobą rzeczy, które mu wcześniej podarowała, tj. telewizor, komodę, żelazko, grilla elektrycznego.

Po tym jak relacje powódki z wnukiem oziębiły się, pozwana wraz z synem nawiązali kontakt, ich stosunki się poprawiły, w konsekwencji, czego T. R. wprowadził się ponownie do mieszkania przy ulicy (...). /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.- (...) potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:1, zeznania świadków: R. P. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194 – adnotacja 00:27:10, M. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 196v. – adnotacja 01:53:30, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35, W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

Powódka chciała, aby wnuk T. R. pomagał matce i jej mężowi w prowadzonym przez nich ośrodku w R., ale on znalazł inną pracę. /zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

Wola T. W. (2) było także to, aby mieszkanie przy ulicy (...) w Ł. stanowiło własność T. R., ale z uwagi na jego niepełnoletność, nie darowała mu tego lokalu. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.- (...) potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, zeznania świadków: J. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 195v. – adnotacja 01:18:52, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35, W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

T. R. nie chce być właścicielem mieszkania przy ulicy (...), ponieważ otrzymał inne mieszkanie od swojej matki. /zeznania świadka T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Strony rozmawiały na temat dziedziczenia majątku przez dzieci pozwanej po jej śmierci. Pozwana sporządziła testament, w którym do spadku powołała synów. /informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

J. W. – ojczym pozwanej został pochowany w Polsce na Cmentarzu Rzymskokatolickim pod wezwaniem (...)w Ł.. Pomnikiem opiekuje się pozwana z mężem, jej synowie, a w okresie letnim osoby sprzątające groby opłacane przez pozwaną. Rodzina myje nagrobek, usuwa chwasty, wymienia znicze, zamiata. Grób nie był nigdy zaniedbany, nie rosły wokół niego chwasty. Przez pierwszy rok po śmierci męża za opiekę nad pomnikiem G. G. płaciła powódka. /zaświadczenie k. 42, zdjęcia k. 73, 114-115, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadków: A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, M. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 196v. – adnotacja 01:53:30, B. G. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197 – adnotacja 02:08:23, B. W. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:20:36, D. W. (2) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 197v. – adnotacja 02:30:06, A. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198 – adnotacja 02:36:18, Z. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198 – adnotacja 02:46:45, D. W. (1) protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 198v. – adnotacja 02:52:21, T. R. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 199 – adnotacja 03:17:35/

Grób wykonany jest z kamienia afrykańskiego, obłożony beżową kostką. W połowie 2013 roku powódka wraz synem była na cmentarzu, na grobie stały sztuczne kwiaty i niedopalony znicz. Obok pomnika nie rosły chwasty. /zeznania świadka J. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 195v. – adnotacja 01:18:52/

Powódka żaliła się koleżance W. H., że córka źle ją traktuje, nie interesuje się nią, odkąd przestała pozwanej pomagać finansowo. /zeznania świadka W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

T. W. (2) nawiązała kontakt z synem J. M. po około 14 latach, po tym jak pokłóciła się z pozwaną. /zeznania świadków: J. M. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 195v. – adnotacja 01:18:52, W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

Pozwana nie utrzymuje kontaktów z bratem. J. M. posiada wiedzę o tym, że matka darowała mieszkanie córce. Syn powódki otrzymał od niej pieniądze na zakup kawalerki. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, informacyjne wyjaśnienia pozwanej k. 121-122 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 – adnotacja 00:58:14, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58/

Pismem z dnia 6 grudnia 2011 roku, doręczonym pozwanej 9 grudnia 2011 roku, powódka złożyła oświadczenie o odwołaniu dokonanych na rzecz córki darowizn i jednocześnie wezwała do zwrotu przedmiotowego lokalu położonego w Ł. przy ulicy (...) oraz zwrotu pieniędzy w kwocie 200.000 euro. /pismo k. 44-45, potwierdzenie odbioru k. 47/

Pismem z dnia 14 grudnia 2011 roku B. K. odmówiła wykonania na rzecz matki zwrotu przedmiotu dokonanych darowizn. /pismo k. 48/

Od grudnia 2011 strony nie kontaktują się ze sobą. Powódka zmieniła numer telefonu i odmówiła udostępnienia go pozwanej. Pozwana nie dowiaduje się o stan zdrowia matki. Zakaz dzwonienia do powódki dotyczy także wnuka T. R.. /zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 03.03.2014 r. – k. 194v. – adnotacja 00:50:58, zeznania pozwanej protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 255 -256 – adnotacja 00:58:14, 01:19:57, zeznania świadka W. H. protokół rozprawy z 19.05.2014 r. – k. 208v. – adnotacja 00:05:23/

B. K. deklaruje chęć opieki nad powódką. /zeznania pozwanej protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 256 – adnotacja 01:19:57/

T. W. (2) ma 76 lat. Cierpi na problemy z nadciśnieniem, kręgosłupem, obecnie nie może chodzić. Otrzymuje rentę w kwocie 1.260 euro. Na leki wydaje 80 euro, dodatkowo ponosi koszty związane z biletem miesięcznym, opłatami za TV, radio, telefon. Koszt podróży z Niemiec do Polski wynosi 84 euro. /informacyjne wyjaśnienia powódki k. 118v.-1221 potwierdzone zeznaniami protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 253v. – adnotacja 00:10:18, zeznania powódki protokół rozprawy z 18.11.2015 r. - k. 254 – adnotacja 00:31:11/

Dokonując ustaleń faktycznych, Sąd oparł się na powołanych dowodach.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powódki oraz świadka W. H. w zakresie ich twierdzeń, że córka źle ją traktowała, nie chciała, żeby matka przyjeżdżała do jej mieszkania. W pierwszej kolejności wskazać należy, że T. W. (2) nie była w stanie precyzyjnie wyjaśnić, na czym polegało niewłaściwie zachowanie córki wobec matki, podając jedynie, że: „córka nie wyzywa mnie od k..., ale moim zdaniem źle mnie traktuje, dobrze, że mnie nie bije”. Synowie pozwanej, jej mąż, którzy byli obecni w mieszkaniu podczas wizyt powódki zeznali, że B. K. nie odzywała się do matki w sposób obraźliwy, ani nie zachowywała się nagannie. Rodzina, jak i koleżanki pozwanej twierdzili, że podczas odwiedzin powódki starano się zachować przyjazną atmosferę, nie denerwować jej, natomiast pozwana cieszyła się z każdej wizyty matki, przygotowywała się do niej, starała się, żeby powódka była zadowolona.

Za niezgodne z rzeczywistością należy uznać także twierdzenie powódki oraz zeznania świadka W. H., że córka w ogóle nie interesowała się stanem zdrowia powódki. T. W. (2) przyznała, że pozwana zawiozła ją do W. na kurację związaną ze

stosowaniem pijawek. Chciała wprawdzie, aby pozwana rozmawiała z lekarzami z Niemiec na temat szumów usznych, jednakże jednocześnie nie informowała córki o swoim stanie zdrowia, zmieniła numer telefonu uniemożliwiając tym samym jakikolwiek kontakt.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka domaga się zobowiązania obdarowanej pozwanej do zwrotnego przeniesienia na jej rzecz własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ulicy (...) w Ł., dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz zasądzenia kwoty 903.000 zł z tytułu odwołanych darowizn pieniężnych, podając, jako podstawę faktyczną rażącą niewdzięczność córki B. K.. Mając na uwadze żądanie powódki, Sąd rozważył przesłanki przewidziane w art. 898 § 1 k.c.

Stosownie do treści art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Powołany przepis nie precyzuje tego pojęcia, nie zawiera także wskazówek, za pomocą, których można byłoby sformułować jakieś generalne elementy niewdzięczności.

Niewątpliwie nieodpłatne świadczenie darczyńcy, stanowiące jednostronny akt szczodrobliwości, nakłada na obdarowanego etyczny obowiązek wdzięczności. Ten właśnie element powoduje, iż darczyńcy – w razie naruszenia przez obdarowanego jego powinności – powinno przysługiwać prawo odwołania darowizny. Skorzystania z tego prawa nie uzasadnia jednak każdy wypadek nagannego zachowania się obdarowanego. Odwołanie darowizny, jako wyjątek od zasady trwałości umów, jest obwarowane spełnieniem kwalifikowanej przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. Taką kwalifikowaną postać ma wyłącznie zachowanie się obdarowanego, które w świetle istniejących reguł moralnych i prawnych świadczy o tym, że darczyńca odczuwa je wysoce ujemnie.

Kwestia, co należy rozumieć pod pojęciem rażącej niewdzięczności była wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który m.in. w wyroku z dnia 22 marca 2001 r. w sprawie V CKN (opubl. Prok. i Pr. wkł. 2002/5/40) wyjaśnił, że ustawodawca nie sprecyzował pojęcia „rażąca niewdzięczność”, gdyż jest to niemożliwe z uwagi na zróżnicowane sytuacje życiowe i posłużył się formułą ogólną, pozostawiając sądowi ocenę na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. O tym czy postępowanie obdarowanego przedstawia się, jako rażąca niewdzięczność każdorazowo rozstrzyga sąd, a pojęcie „niewdzięczności” zawsze wymaga analizy motywów określonych zachowań obdarowanego na podstawie okoliczności konkretnej sprawy.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęcie to podpadają tylko takie czynności obdarowanego, które są skierowane przeciwko darczyńcy ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze. W szczególności chodzi przede wszystkim o przestępstwa popełnione przeciwko darczyńcy (zarówno przeciwko życiu, zdrowiu i czci, jak i przeciwko mieniu) oraz naruszenie przez obdarowanego obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych), łączących go z darczyńcą. Wyłączone są natomiast działania godzące wprawdzie w dobra darczyńcy, ale czynione nieumyślnie, krzywdy czy przykrości wyrządzone w sposób niezamierzony, popełnione w uniesieniu czy rozdrażnieniu, zwłaszcza wywołane i powodowane, czy wręcz prowokowane – wprost lub pośrednio – przez samego darczyńcę. Czyny dowodzące niewdzięczności muszą przy tym świadczyć o znacznym napięciu złej woli obdarowanego. Rażąca niewdzięczność odnosi się do takiego zachowania obdarowanego, które jest skierowane przeciw darczyńcy świadomie i w nieprzyjaznym zamiarze, ukierunkowane zazwyczaj na wyrządzenie krzywdy lub szkody majątkowej; nie są to działania nieumyślne, niezamierzone. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne niewykraczające poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne jak i też wywołane zachowaniem się darczyńcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 lutego 2014 roku o sygn. akt I ACa 1297/13).

Zgodnie z art. 899 § 3 k.c. darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Z powyższego przepisu wynika, że uprawnienia darczyńcy do odwołania darowizny z powodu niewdzięczności obdarowanego mogą być realizowane jedynie w zamkniętym przedziale czasu. Na realizację powyższego uprawnienia

przewidziano termin jednoroczny, po upływie, którego uprawnienie to wygasa. Ten stosunkowo krótki termin na realizację prawa przez darczyńcę jest uzasadniany potrzebą eliminowania niepewności po stronie obdarowanego. Taka niepewność jest pod względem gospodarczym niepożądana, zwłaszcza gdyby obdarowany podejmował działania dla naprawienia skutków swojego niewdzięcznego zachowania, a brak reakcji darczyńcy nie pozwala mu na pewność, co do oceny tego zachowania. Bieg wspomnianego terminu rozpoczyna się od momentu dowiedzenia się o przyczynie odwołania darowizny, a więc powzięcia wiedzy o niewdzięcznym zachowaniu obdarowanego. Przyjąć również należy, że skoro uprawniony przez jeden rok darowizny nie odwołuje, to albo obdarowanemu przebaczył, albo nie odczuł, że zachowanie obdarowanego nosi znamiona zachowania niewdzięcznego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 sierpnia 2012 roku o sygn. akt I ACa 519/12).

Sąd ustalił, że strony pozostają w trwałym konflikcie od sierpnia 2011 roku, kiedy podczas rozmowy telefonicznej powódka wypomniała córce, że wyrzuciła syna T. z domu i zaniedbuje grób ojczyma. Z kolei w piśmie z dnia 23 września 2011 roku zatytułowanym (...) T. W. (2) potępiła zachowanie córki. Wobec powyższego należy uznać, że powódka zachowała roczny termin uprawniający do odwołania darowizny.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie przedstawione przez powódkę zachowania pozwanej nie mieszczą się w pojęciu rażącej niewdzięczności.

Odnosząc się kolejno do wskazanych przez T. W. (2) zachowań córki, przejawiających się - zdaniem powódki - rażącą niewdzięcznością, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 15 września 2000 roku pozwana nie tylko nabyła własność lokalu nr (...) położonego przy ulicy (...) w Ł., ale jednocześnie ustanowiła na rzecz matki służebność mieszkania polegającą na bezpłatnym i dożywotnim prawie zamieszkiwania w tym lokalu. Przebywając w Polsce, powódka miała możliwość korzystania z tego mieszkania, dysponowała kluczami do niego, rodzina nigdy nie sprzeciwiała się jej przyjazdom. Pozwana oczekiwała i cieszyła się z każdej wizyty matki, przed jej przyjazdem sprzątała, robiła zakupy, a w trakcie odwiedzin członkowie rodziny starali się zachować przyjazną atmosferę, często ustępowali powódce. T. W. (2) zajmowała jeden pokój, a rodzina drugi. Młodszy syn pozwanej D. nocował wówczas u brata T.. To, że dwa lub trzy razy spał razem z powódką w pokoju, który zajmował na co dzień, wynikało z prośby powódki, a nie z chęci postawienia jej w niezręcznej sytuacji. To zachowanie T. W. (2) sprawiało, że lokatorzy nie czuli się komfortowo w mieszkaniu, powódce, bowiem nie podobał styl życia przez nich prowadzony, np. godziny wstawania, sposób gotowania, spożywanie mięsa zamiast warzyw. Powódka oczekiwała od rodziny podporządkowania, a gdy coś jej się nie podobało, po prostu wracała do Niemiec

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że brak jest podstaw do przyjęcia, że zachowanie pozwanej wobec matki było rażąco naganne. B. K. nie odzywała się do powódki w sposób obraźliwy, ani uwłaczający, starała się, aby matka była zadowolona, niczego jej nie brakowało, chciała zapewnić jej godne warunki. Każda wizyta matki była dla pozwanej stresująca, przygotowywała się do odwiedzin. Powódka nie wykazała, że postawa córki był roszczeniowa. Pozwana pomagała matce w przeprowadzce w Niemczech, zawiozła powódkę do W. na przystawienie pijawek. T. W. (2) oczekiwała od córki, aby rozmawiała na temat jej zdrowia z lekarzami z Niemiec, ale sama nie informowała córki, ani wnuka o swoim stanie zdrowia, nie dzwoniła do córki z prośbą o pomoc, nie wyraziła zgody na udzielanie bezpośrednio pozwanej informacji o jej stanie zdrowia przez lekarzy.

Wprawdzie wolą T. W. (2) było darowanie przedmiotowego lokalu T. R., jednakże ostatecznie wnuczek otrzymał od matki inne mieszkanie i jak sam przyznał, nie chce być właścicielem lokalu przy ulicy (...). Należy podkreślić, że to właśnie osoba T. R. była przyczyną zerwania kontaktu między stronami. Powódka miała sentyment do wnuczka, rozpieszczała go, dawała prezenty, pieniądze. Z kolei pozwana nie tolerowała złego zachowania syna, braku stałej pracy, nadużywania przez niego alkoholu. T. W. (2) nie wybaczyła córce tego, że doprowadziła do wyprowadzenia się T. z domu. Powódka przekazując córce pieniądze na zakup nieruchomości w R., miała nadzieję, że wnuczek też będzie tam pracował. Jednakże T. R. wołał być na utrzymaniu matki, a z czasem zamiast zatrudnienia w ośrodku, znalazł inną pracę. Należy jednakże zauważyć, że dyscyplinujące postępowanie pozwanej doprowadziło do zmiany trybu życia syna, bowiem z czasem syn pozwanej podjął pracę, wynajął mieszkanie, został zatrudniony jako kierowca międzynarodowy,

założył rodzinę. Przy czym opisane wyżej okoliczności dotyczą relacji pozwanej oraz jej syna i nie świadczą w żadnym stopniu o rażącej niewdzięczności B. K. wobec powódki.

W toku niniejszego postępowania T. W. (2) nie wykazała, że grób, w którym pochowany został J. W., jest zaniedbany. Pozwana, będąc zobowiązana do opieki nad grobem, wykonuje czynności sprzątające osobiście, pomagają jej w tym mąż, synowie, a w okresie letnim opłaca osoby sprzątające groby. Wokół grobu nie rosną chwasty, natomiast postawione na pomniku sztuczne kwiaty nie świadczą o tym, że jest on zaniedbywany przez B. K..

Zachowanie męża pozwanej wobec powódki nie ma znaczenia dla ustalenia, czy B. K. można przepisać dopuszczenie się rażącej niewdzięczności wobec matki, bowiem naganne czynności obdarowanego powinny być skierowane przeciwko darczyńcy, a A. K. nie jest stroną obdarowaną w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd przyjął, iż zachowanie oraz podejmowane działania pozwanej wobec powódki nie noszą cech rażącej niewdzięczności. Między stronami niewątpliwie istnieje konflikt, jednakże zachowanie T. W. (2) uniemożliwia wywiązywanie się pozwanej z obowiązków wynikających ze stosunków rodzinnych, a czyny B. K. nie świadczą o jej znacznym napięciu złej woli wobec matki. Z tych względów powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., uznając, że sytuacja życiowa i materialna powódki, która stała się także podstawą do całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych, nie pozwala na obciążenie jej kosztami procesu w niniejszej sprawie.

Na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014, poz. 1025 ze zm.) Sąd nakazał wypłacić:

- powódce z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 200 zł uiszczoną w dniu 22 maja 2014 roku tytułem zwrotu zaliczki na poczet kosztów mediacji,
- pozwanej z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 200 zł uiszczoną w dniu 26 maja 2014 roku tytułem zwrotu zaliczki na poczet kosztów mediacji.